

VI Dolnośląska Konferencja
Nowe zmiany w gospodarce odpadami na Dolnym Śląsku
w perspektywie lokalnej i regionalnej

**Rewolucyjne zmiany
w gospodarce odpadami**
Praktyczne aspekty wdrażania zmian
przy organizacji
systemów gospodarki odpadami

Wrocław, 01.12.2011 r.

Andrzej Krzyśków

proGEO

Konferencja jest realizowana w ramach projektu pn. „Edukacja i informowanie w zakresie postępowania z odpadami - kampania na rzecz poprawy efektywności systemów selektywnej zbiórki odpadów” finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Dyrektywa 2008/98/WE z dn. 19.11.2008 r.

- Zasady *bliskości* i *samowystarczalności*
- Stworzenie tzw. *europejskiego społeczeństwa recyklingu*
- Wprowadzenie obowiązku selektywnej zbiórki (limity)
- Podjęcie środków do selektywnej zbiórki bioodpadów
- Hierarchia postępowania z odpadami

Ustawa z dnia 01.07.2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 2011 nr 152 poz. 897)

Cel wprowadzanych zmian:

- **objęcie systemem wszystkich mieszkańców gminy – likwidacja zjawiska dzikich wysypisk, poprawa stanu środowiska,**
- **ograniczenie składowania odpadów, upowszechnienie segregacji „u źródła”,**
- **powstanie instalacji do zagospodarowania odpadów.**

proGEO

Podstawowe obowiązki gmin

Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności (m.in.):

- ✓ zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- ✓ ustanawiają selektywnie zbieranie odpadów (papier, metal, tworzywo sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe oraz odpady komunalne ulegające biodegradacji)
- ✓ tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- ✓ zapewniają osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

W razie wykonywania przez związek międzygminny ww. zadań określone w ustawie prawa i obowiązki organów gminy, w tym uchwalanie aktów prawa miejscowego, wykonują właściwe organy tego związku.

proGEO

Etapy wprowadzania ustawy (1)

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. W ustawie przewidziano okresy przejściowe dla poszczególnych rozwiązań.

- **1 stycznia 2012 r.** – zaczyna działać rejestr działalności regulowanej, gmina od tego dnia nie wydaje zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, gmina jest obowiązana uzyskiwać poziomy odzysku i recyklingu (sankcje karne od 1.01.2013)
- **Do 30 kwietnia 2012 r.** - przedsiębiorcy odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości będą zobowiązani złożyć pierwsze sprawozdania.
- **1 lipca 2012 r.** - sejmik województwa uchwała **aktualizację wojewódzkiego planu gospodarki odpadami** oraz uchwałę w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, w której określone zostaną regiony oraz regionalne instalacje do zagospodarowania odpadów.
- **1 stycznia 2013 r.** - zaczynają obowiązywać **nowe regulaminy utrzymania czystości** i porządku na terenie gminy. Do tego czasu **gminy są zobowiązane podjąć uchwały** w sprawie stawek opłat, szczegółowych zasad ich ponoszenia, wzoru deklaracji i terminu złożenia pierwszych deklaracji. Od tego dnia powinna zacząć się kampania edukacyjno-informacyjna, mająca na celu zapoznanie właścicieli nieruchomości z obowiązkami wynikającymi z uchwał.

proGEO

Etapy wprowadzania ustawy (2)

1 stycznia 2013 r. - przedsiębiorcy, którzy przed wejściem w życie ustawy działali na podstawie zezwoleń są obowiązani uzyskać wpis do rejestru.

- **Do 31 marca 2013 r.** - termin złożenia przez gminy pierwszych sprawozdań do Marszałka Województw.
- **1 lipca 2013 r. – nowy system zaczyna funkcjonować** - uchwały rad gmin wchodzi w życie, gminy zaczynają pobierać opłaty od właścicieli nieruchomości i w zamian zapewniają świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Do tego czasu muszą zostać rozstrzygnięte przetargi na odbieranie odpadów od właścicieli nieruchomości i muszą być podpisane umowy między gminą, a przedsiębiorcami.

Podane powyżej daty są terminami ostatecznymi. Gminy, które będą gotowe do wcześniejszego wprowadzenia systemu, mogą wprowadzić go wcześniej.

Źródło: www.mos.gov.pl

Obowiązki gmin

Art. 3b. 1. Gminy są obowiązane osiągnąć do dnia 31 grudnia 2020 r.:

- 1) poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo (ok. 60-70 kg/Mk);
- 2) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo.

proGEO

Art. 9z. 2. Gmina, która nie wykonuje obowiązku – podlega karze pieniężnej.

Obowiązki gmin

Art. 3c. 1. Gminy są obowiązane ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:

1) do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50% wagowo,

2) do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo

całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Art. 9z. 2. Gmina, która nie wykonuje obowiązku – podlega karze pieniężnej.

Obowiązki gmin

Art. 9z. 2. Gmina, która nie wykonuje obowiązku – podlega karze pieniężnej.

Art. 9z. 2. Gmina, która nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 3b lub art. 3c – podlega karze pieniężnej obliczonej odrębnie dla wymaganego poziomu:

- 1) recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami;
- 2) ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

3. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 2, oblicza się w sposób określony w art. 9x ust. 3. [od 1.01.2013]

art. 9x ust. 3. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 2, oblicza się jako **iloczyn stawki opłaty za zmieszane odpady komunalne**, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 290 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, i **brakującej masy odpadów komunalnych, wyrażonej w Mg, wymaganej do osiągnięcia odpowiedniego poziomu recyklingu**, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami lub ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

proGEO

Odbiór / odbiór i zagospodarowanie odpadów

- Gmina organizuje przetarg (*art. 6d.1., w tym przetargu w trybie zamówienia z wolnej ręki w przypadku określonym w art. 6f.2.*) na odbiór lub odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych,
- Spółki z udziałem gminy będą mogły odbierać odpady komunalne jeżeli zostaną wyłonione w drodze przetargu,
- Przedsiębiorca startujący w przetargu na odbieranie odpadów od właścicieli nieruchomości będzie zobowiązany uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej na terenie gminy (wpis do rejestru zastępuje decyzje na odbieranie odpadów),
- Warunki, jakie powinien spełnić podmiot ubiegający się o wpis do rejestru zostaną określone w drodze rozporządzenia,
- Zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, pozostałości z sortownia odpadów komunalnych przeznaczone do składowania będą przekazywane do RIPOK, wskazanym w wojewódzkim planie gospodarki odpadami (uchwale o wykonaniu wpgo)

proGEO

Odbiór / odbiór i zagospodarowanie odpadów

- Podmiot odbierający odpady jest obowiązany do przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości selektywnie zebranych odpadów komunalnych do instalacji odzysku i unieszkodliwiania zgodnie z hierarchią postępowania (nie obowiązuje wymóg przekazania ich do RIPOK).
- Przedmiotem SIWZ i umowy zawieranej z wykonawcą może być wskazanie instalacji do których mają być przekazywane odpady selektywnie zebrane (oraz sposobu potwierdzania masy przekazanych odpadów i osiągniętych poziomów odzysku).
- W przypadku przetargu na odbieranie odpadów podmiot odbierający będzie przewoził je do instalacji wskazanych przez gminę.
- W przypadku przetargu na odbieranie i zagospodarowanie podmiot odbierający będzie wybierał i wskazywał w ofercie instalację, do której przekazywał będzie selektywnie zebrane odpady (akceptacja instalacji poprzez wybór oferty przez gminę).

zgodnie z interpretacją Ministerstwa Środowiska (www.mos.gov.pl)

Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Art. 3a Gminy, realizując zadania polegające na zapewnieniu budowy, utrzymania i eksploatacji **regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych**, są obowiązane do:

- 1) przeprowadzenia przetargu na wybór podmiotu, który będzie budował, utrzymywał lub eksploatował regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, lub
- 2) dokonania wyboru podmiotu, który będzie budował, utrzymywał lub eksploatował regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 19.12.2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100 oraz z 2010 r. Nr 106, poz. 675), lub
- 3) dokonania wyboru podmiotu, który będzie budował, utrzymywał lub eksploatował regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 9.01.2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101, z późn. zm.).

Art. 19 W przypadku instalacji wskazanej w wojewódzkim planie gospodarki odpadami jako zakład zagospodarowania odpadów, dla której przed dniem wejścia w życie ustawy wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach lub decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, lub której budowa lub eksploatacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie ustawy, przepisów art. 3a ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się

proGEO

Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) - zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120.000 mieszkańców, spełniający wymagania BAT oraz zapewniający:

termiczne przekształcanie odpadów **lub**:

- a) mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych,
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

proGEO

Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

- punkty a, b i c definicji nie muszą być spełnione jednocześnie, ale procesy wymienione w jednej literze muszą być zapewnione w ramach jednego zakładu (niezgodne z interpretacją prawników),
- nie jest dopuszczalne uznanie za RIPOK, instalacji położonych na terenach, do których tytuł prawny mają różne podmioty prowadzące te instalacje,
- nie mogą stworzyć RIPOK instalacje stanowiące odrębne zakłady,
- na terenie jednego regionu może działać więcej niż jedna instalacja (spełniająca kryteria dla RIPOK),
- nie można również uznać za jedną instalację regionalną instalacji położonych w różnych zakładach, z których każda pojedynczo nie spełnia wymagań dla instalacji regionalnej,
- nie może być także uznana za regionalną instalację położona w różnych zakładach sortownia i np. kompostownia (jako instalacja MBP),
- Zakład do przetwarzania/zagospodarowania paliwa alternatywnego nie stanowi RIPOK
- Do czasu zaktualizowania wpgo odpady przekazywanie do instalacji położonej najbliższej miejsca wytwarzania odpadów.

proGEO

zgodnie z interpretacją Ministerstwa Środowiska (www.mos.gov.pl)

Wojewódzki plan gospodarki odpadami

Wojewódzki plan gospodarki odpadami musi być zgodny z krajowym planem

Plan określa m.in. :

- działania w zakresie gospodarki odpadami wraz z określeniem technologii i metod postępowania
- kryteria rozmieszczenia obiektów przeznaczonych do gospodarowania odpadami oraz moce przerobowe przyszłych instalacji
- regiony gospodarki odpadami komunalnymi, wraz ze wskazaniem gmin wchodzących w skład regionu
- wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w poszczególnych regionach oraz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tych regionów
- plan zamykania RIPOK niespełniających wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa (technicznie lub ekonomicznie)

proGEO

Wojewódzki plan gospodarki odpadami

- Sejmik województwa podejmuje uchwałę w sprawie wykonania wpgo (w terminie 6 m-cy od dnia wejścia w życie ustawy).
- Uchwała jest aktem prawa miejscowego.
- W uchwale uwzględnia się funkcjonujące instalacje, które spełniają wymagania dla RIPOK w dniu wejścia ustawy (1.01.2012).

Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Środowiska (www.mos.gov.pl):

Jaka będzie procedura sprawdzania, przed wpisaniem do projektu uchwały WPGO, czy potencjalna instalacja spełnia odpowiednie kryteria (BAT, okres funkcjonowania, przepustowość)?

Nie ma szczególnej procedury. Należy sądzić, że przedsiębiorca ubiegający się o wpisanie takiej instalacji do WPGO powinien dostarczyć wszelkie dokumenty potwierdzające spełnienie kryteriów.

proGEO

Gospodarowanie odpadami komunalnymi przez gminę

Art. 6c. Gminy są obowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Rada gminy może, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, postanowić o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Art. 6h. Właściciele nieruchomości obowiązani są ponosić na rzecz gminy opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Art. 6j. Opłata stanowi iloczyn stawki opłaty oraz:

- liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość,
- ilości zużytej wody z danej nieruchomości,
- powierzchni lokalu mieszkalnego,
- gospodarstwa domowego.

Art. 6k. 3. Rada gminy określi niższe stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny.

Art. 6l. Rada gminy określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę warunki miejscowe.

proGEO

Uchwały do podjęcia przez gminę

Przygotowanie projektów niezbędnych uchwał (wynikających z art. 4.1., 6c.2., 6d.2., 6k.1., 6l., 6n., 6r.3, 6r.4. (*art. 10 nowelizacji*):

- regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy;
- o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy;
- dla gmin powyżej 10 tys. Mk o podziale obszaru gminy na sektory;
- o wyborze metody ustalenia opłaty za gospodarowania odpadami kom. (od mieszkańców) oraz o wysokości stawki;
- o terminie częstotliwości i trybie uiszczania opłaty od mieszkańców;
- wzór deklaracji o wysokości opłaty składanej przez mieszkańców;
- o sposobie i zakresie świadczenia usług w zakresie odbierania odp. od właścicieli nieruchomości;
- o rodzajach dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów.

proGEO

Przygotowanie gminy do wprowadzenia wytycznych znowelizowanej ustawy

- Przygotowanie wytycznych do regulaminu utrzymania i czystości i porządku w gminie (*art. 4*),
- Określenie terminów, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami (*art. 6l.*),
- Projekcja konstrukcji opłaty za odbiór odpadów od mieszkańców, w tym określenie stawek opłaty za gospodarowanie odpadami (*art. 6k.1-3*),
- Analiza i rekomendacja w zakresie objęcia systemem odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy (*art. 6c.2.*),
- Propozycje (najważniejsze elementy) SIWZ do przetargu na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (*art. 6d.1., w tym przetargu w trybie zamówienia z wolnej ręki w przypadku określonym w art. 6f.2.*) oraz propozycja podziału na sektory (*art. 6d.2.*). Opcjonalnie przygotowanie dokumentów w przypadku wyboru ścieżki PPP lub postępowania o udzielenie koncesji.
- Projekt umowy na odbiór odpadów komunalnych (*art. 6f.1.*),
- Określenie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami składanej przez właścicieli z objaśnieniami, pouczeniami, terminach i miejscu składania deklaracji, w tym wytycznych do postępowania w przypadku niezłożenia deklaracji (*art. 6m, 6n, 6o, 6p*),

proGEO

Przygotowanie gminy do wprowadzenia wytycznych znowelizowanej ustawy

- Określenie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów – ilość odpadów, częstotliwość odbioru, sposób świadczenia usług przez punkty selektywnej zbiórki odpadów, rodzaje dodatkowych usług (*art. 6r.3-4.*),
- Przygotowanie projektów niezbędnych uchwał (wynikających z art. 4.1., 6c.2., 6f.1., 6k.1., 6l., 6n., 6r.3, 6r.4. (*art. 10 nowelizacji*),
- Wytyczne dla założenia, formy, treści rejestru działalności regulowanej oraz określenie przypadków, w których następuje wykreślenie z rejestru (*art. 9b, 9c, 9i-j*),
- Propozycje (najważniejsze elementy) SIWZ do przetargu w trybie ustawy zamówień publicznych (lub postępowania PPP lub postępowanie o udzielenie koncesji) na wybór firmy eksploatującej zakład zagospodarowania odpadów (*art. 3a, w tym ocena zastosowania art. 19 nowelizacji*). Opcjonalnie przygotowanie dokumentów w przypadku wyboru ścieżki PPP lub postępowania o udzielenie koncesji.
- Wytyczne dotyczące sprawozdań składanych przez przedsiębiorców (*art. 9n*)
- Wytyczne dotyczące sprawozdań składanych przez gminę – wytyczne do przygotowania niezbędnych baz danych i informacji potrzebnych do sporządzenia sprawozdania (*art. 9q*)
- Wskazanie najbliższej położonej instalacji regionalnej (*art. 20 nowelizacji*).

proGEO

Rozporządzenia wykonawcze do ustawy

1. Rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości określa m.in. warunki techniczne i sanitarne wyposażenia jakim powinien dysponować przedsiębiorca chcący odbierać odpady na terenie gminy.
2. Rozporządzenie w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami określa poziomy z podziałem na poszczególne lata,
3. Rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu określania wymagań, jakie powinien spełnić przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.
4. Rozporządzenie w sprawie wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych, odebranych nieczystościach ciekłych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi

Rozporządzenia wykonawcze do ustawy

5. Rozporządzenie w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu ich obliczania określi poziomy z podziałem na poszczególne lata, tak aby osiągnąć docelowo następujące poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

6. Rozporządzenie w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych określi m.in. wymagania dotyczące prowadzenia mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz wymagania dla odpadów powstających z procesów mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (stabilizatu).

Ministerstwo pracuje też nad fakultatywnymi rozporządzeniami, które zostaną wdrożone jeśli zajdzie taka potrzeba dot.:

- szczegółowego zakresu, sposobu i formy sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz jego aktualizacji,
- zakres, sposób i formy sporządzania sprawozdania z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz jego aktualizacji.

proGEO

***DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ***
proGEO

sp. z o.o.